

AALTO-YLIOPISTO

Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

Maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma

Skeittauksen rajoittaminen kaupunkitilassa

Tekijä Jakke Mäki-Hollanti

Työn nimi Skeittauksen rajoittaminen kaupunkitilassa

Laitos Arkkitehtuurin laitos

Koulutusohjelma Maisema-arkkitehtuuri

Vastuunopettaja Maija Rautamäki

Ohjaaja Varpu Mikola

Vuosi 2015

Sivumäärä 30

Kieli suomi

Tiivistelmä

Tämän kandidaatintyön aiheena on skeittauksen eli rullalautailun rajoittaminen kaupunkitilassa. Työssä tutkitaan miten skeittausta kaupunkitilassa rajoitetaan nykyään ja on ennen rajoitettu. Tavoitteena on selvittää kuka skeittausta on pyrkinyt rajoittamaan ja miksi sekä millä perusteella; entä kuinka hyvin rajoittaminen on onnistunut? Työssä pyritään lisäksi saamaan tietoa siitä, kuinka ihmiset yleisesti suhtautuvat skeittaukseen kaupunkitilassa. Tavoitteena on myös kartoittaa mitä hyvää rullalautailu voi tarjota kaupunkikulttuurille. Laajassa kontekstissa skeittauksen rajoittaminen käsittelee sitä, kenellä on oikeus käyttää kaupunkitilaa ja mihin sekä millä tavalla.

Työn lähdeaineistona on lukuisia rullalautailuun liittyviä sanomalehti-julkaisuja ja artikkeleita, joista monet ovat skeittilehdistä. Osa julkaisuista on liikuntatieteiden piiriin kuuluvia tai käsittelevät oikeuksia käyttää julkista kaupunkitilaa. Tärkeässä osassa ovat myös työtä varten tehdyt haastattelut. Lisäksi lähteenä on muutama laajempi teos koskien skeittausta ja kaupunkisuunnittelua sekä useita Internet-lähteitä.

Skeittaus on koettu monien eri syiden vuoksi vaikeaksi ilmiöksi kaupunkitilassa. Sitä on pyritty hallitsemaan rajoittamisella, joskus jopa täydellisellä kieltämisellä. Rullalautailun rajoittaminen ei ole aina perusteltua. Joissain tilanteissa rajoittaminen on ymmärrettävää, mutta toimenpiteet saattavat olla harkitsemattomia tai paikkaan sopimattomia. Ihmisten suhtautuminen rullalautailuun kaupunkitilassa on kahtalaista: jyrkän torjuvaa tai hyväksyvää. Suhtautumisessa voi nähdä sukupolvien välisiä eroja; nuoret ihmiset ovat oppineet ajattelemaan skeittauksen osana kaupunkikulttuuria.

Yleinen suhtautuminen skeittaukseen on silti myönteisempää kuin ennen. Rullalautailua ymmärretään ja arvostetaan aiempaa enemmän. Kaupunkikulttuurisena ilmiönä se on alettu huomioimaan jo suunnitteluvaiheessa. Tulee pyrkiä kartoittamaan ennen ympäristön rakentamista mihin kaupunkitiloihin skeittaus sopii ja mihin ei. Tähän apuna on esimerkiksi skeittaajien ja päättävien tahojen välisen keskusteluyhteyden kehittäminen. Rullalautailusta syntyvien meluhaittojen vähentämiseen suunnitteluratkaisuilla tulee keskittyä. Jälkeenpäin toteutettua rajoittamista on vältettävä. Hyvä kaupunkisuunnittelu ja maisema-arkkitehtuuri hyödyntävät skeittauksen myönteisiä mahdollisuuksia kaupunkitilassa. Ne mahdollistavat skeittauksen kaupunkitilassa sujuvasti siellä missä se on sopivaa.

Avainsanat skeittaus, rajoittaminen, kaupunkitila, kaupunkikulttuuri

SISÄLLYSLUETTELO

1 Johdanto	2
2 Skeittauksen rajoittaminen yleisesti	
2.1 Skeittauksen ja sen rajoittamisen alkuvaiheet	4
2.2 Skeittipuistojen aikakausi	4
2.3 Skeittaus ja sen rajoittaminen kaupunkitilassa	6
3 Skeittauksen rajoittaminen Suomessa	10
3.1 Esimerkkikohteet	
3.1.1 Brahenkenttä, Wammapark	18
3.1.2 Itä-Pasilan Veturitori, Rauhanaukio	23
4 Johtopäätökset	26
Lähteet	28

Kansikuva: Hugh Holland.

Kenter Canyon Elementary, Los Angeles, August 1976.

1 Johdanto

Onnistunut kaupunkisuunnittelu johtaa parhaimmillaan ympäristöön, jossa erilaiset toiminnot otetaan huomioon. Hyvä kaupunkitila toimii yksityiselämän jatkeena eikä vain läpikulkupaikkana. Eri tahojen intressit kohtaavat ja uudet ilmiöt haastavat vanhoja vakiintuneita käsityksiä toimia julkisessa ympäristössä. Maisema-arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun kautta ihmisten toimintaa pyritään ohjaamaan – toisaalta samalla mahdollistetaan suunnittelemattomia toimintoja.

Tämän kandidaatintyön tarkoituksena on tutkia rullalautailun eli skeittauksen rajoittamista kaupunkitiloissa. Työssä pyritään osoittamaan miten skeittausta rajoitetaan ja minkä takia, mitkä ovat rajoittamisen tai kieltämisen perusteet ja kuka tekee päätökset rajoittamisesta? Mikä puolestaan on tavallisen kaupunkilaisen ja kaupunkitilan käyttäjän näkemys skeittauksesta katutilassa – onko se suotavaa, ehkä jopa miellyttävää, vai äänekästä ja säännöistä piittaamatonta sekä välinpitämätöntä toimintaa muita ihmisiä ja kaupunkirakenteita kohtaan? Mitä hyvää rullalautailu voisi tuoda ympäristöön, jos sille annettaisiin mahdollisuus? Laajemmassa kontekstissa kysymys rullalautailun rajoittamisesta koskee myös sitä, kenellä on oikeus käyttää julkista kaupunkitilaa, millä tavalla ja mihin tarkoituksiin.

Työssä puhutaan skeittauksen rajoittamisesta, koska sen täydellinen estäminen kaupungissa olisi lähes mahdotonta. Skeittaus on kuin kadun halkeamasta itävä rikkaruoho, joka pistää silmään ja kasvaa siellä, missä sen ei ole tarkoitettu kasvavan. Sen voi kitkeä hetkeksi, mutta se kasvaa kuitenkin kohta uudelleen jossain muualla, mihin kaikki eivät sitä halua.

Käsittelen aluksi työssä yleisemmin skeittauksen rajoittamista ja sen historiaa: mitkä ovat yleisimmät syyt rajoittamiseen Helsingissä, Suomessa ja maailmalla, mitä keinoja rajoittamisessa käytännössä sovelletaan ja kuinka tehokasta ja toimivaa rajoittaminen on. Mistä tarve rajoittamiselle on lähtöisin?

Yleisiä päätelmiä rajoittamisen tarpeellisuudesta haen myös kahden helsinkiläisen esimerkkikohteen, Alppiharjussa sijaitsevan Wammaparkin ja Itä-Pasilan Veturitorin aukion, kautta. Molemmat paikat ovat olleet merkittäviä helsinkiläisen ja jopa suomalaisen rullalautailukulttuurin historiassa ja sen muotoutumisen kannalta. Paikat ovat kaupunkiympäristöjä, joissa omaehtoisella toiminnalla on otettu julkinen tila käyttöön ja omaksi, ja joissa skeittausta on pitkään pyritty rajoittamaan ja kieltämään. Esimerkkitapausten kautta pyrin avaamaan päätöksentekoprosesseja, jotka voivat johtaa skeittauksen tai yhtä lailla jonkin muun omaehtoisen toiminnan rajoittamiseen kaupunkitilassa.

Kuva 1. Rullalautailun kieltävä kyltti Kallion virastotalon pihalla.

Kuva: Jakke Mäki-Hollanti

2 Skeittauksen rajoittaminen yleisesti

2.1 Skeittauksen ja sen rajoittamisen alkuvaiheet

Skeittausta on käytännössä rajoitettu ja pyritty estämään yhtä pitkään kuin sitä on harrastettu. Rullalautailu sai alkunsa 1950-luvulla Yhdysvalloissa, Kaliforniassa (Cassorla 1988: 13). Skeittaajat olivat tuolloin pääasiassa surffaajia, jotka skeittasivat, kun meri oli tyyni (Cassorla 1988: 14).

Varhaiset skeittaajat etsivät kaupungista ympäristöjä, kuten Kalifornian koulupihojen kaltevia asfalttipintoja, joiden skeittaaminen muistuttaisi aalloilla surffaamista (Borden 2001: 31). 1960-luvulla skeittaajat alkoivat rullalautailla uima-altaissa niiden kaarevia seinämiä hyödyntäen. Altaat sijaitsivat usein esimerkiksi tulipalon vuoksi hylätyn kiinteistön alueella tai yksityisillä pihoilla, joten niissä skeitattiin ilman lupaa. Ymmärrettävästi skeittaajat häädettiin yksityisiltä altailta pois nopeasti joko viranomaisen tai omistajan toimesta (Borden 2001: 48). Myös suuret vesien kuivatuskanavat ja -putket kaupunkien ulkopuolella olivat suosittuja kaarevien ja kaltevien pintojen vuoksi. (Borden 2001: 33, 40-41.)

2.2 Skeittipuistojen aikakausi

Luvattomasta skeittauksesta seurasi riitoja kiinteistöjen omistajien ja auktoriteettien kanssa. Tämä johti lopulta 1970-luvulla skeittaukselle rakennettuihin luvallisiin ympäristöihin, parkkeihin eli skeittipuistoihin (Borden 2001: 54-55). Parkit tarjosivat vapaan tilan rullalautailun harjoittamiselle, ja niiden luomissa ympäristöissä skeittaajat keksivät uusia liikkeitä, jotka kehittivät lajia erilleen surffauksesta (Borden 2001: 90).

Luvallisuudesta huolimatta myös skeittipuistot kohtasivat vaikeuksia. Useimmat parkit olivat kaupallisesti perustettuja. Rakennuskustannusten kattamiseksi perittiin pääsymaksuja, mikä vähensi käyttäjämääriä. Vuokrasopimusten umpeuduttua useat maanomistajat myös etsivät tuottoisampaa käyttöä kiinteistölleen ja skeittipuiston tilalle saattoi kohota esimerkiksi hotelli. Lisäksi skeittipuistojen oli vaikea saada vakuutusta, ja ne joutuivat ajoittain oikeudenkäynteihin käyttäjien kanssa näiden loukkaantumisten vuoksi. Tästä syystä osa parkeista velvoitti käyttäjiään allekirjoittamaan vastuuvapauslomakkeen. Vasta 1990-luvun lopulla Kaliforniassa säädettiin laki rajoitetusta skeittipuistovastuusta, jonka myötä parkit olivat juridisesti paremmassa asemassa kuin ennen. (Borden 2001: 174-176.)

Vaikka muutamat parkit säilyivät ja joitakin uusia rakennettiin, suurin osa joutui lopettamaan vaikeuksien vuoksi ja 1980-luvun lopussa skeittipuistojen valta-asema skeittauksessa alkoi olla ohi. Osittain parkeissa esiintyneiden ongelmien takia rullalautailu palasi takaisin julkiseen kaupunkitilaan. Katuskeittäus ei silti täysin ollut kadonnut edes suurimman skeittipuistohuuman aikana 1970-luvulla. (Borden 2001: 176.) Kaupunkitilan välitön läheisyys ja kaikille avoin ja vapaa, monimuotoinen tila mahdollistivat katuskeittauksen suosion kasvun maailmanlaajuisesti (Borden 2001: 179-186).

Skeittäus ei vaadi juuri mitään tiettyjä ominaisuuksia ympäristöltään. Esimerkiksi aukoiden ja julkisten rakennusten pihojen lisäksi se voi usein tapahtua paikoissa, jotka muut ihmiset sivuuttavat merkityksettöminä. (Borden 2001: 188; Borden 2001: 188 [‘Scary Places’, R.A.D., no. 82 (1989): 23].)

Skeittipuistojen rakentaminen on myönteinen asia, joka voidaan katsoa sukupolvien väliseksi tilasopimuksellisuudeksi (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006: 16). Esiin nousee silti kysymys siitä, mitä parkeilla tavoitellaan: halutaanko tarjota vaihtoehtoinen tila harrastamiselle vai saada skeittaa pois kaupunkitilasta (Kuusisto-Arponen & Tani 2009: 56 [Vuori 2005]).

2.3 Skeittaus ja sen rajoittaminen kaupunkitilassa

Rullalautailu luo ympärilleen täysin omanlaisensa äänimaailman: jylinää, rahinaa ja kolahduksia. Samanlaisia ääniä kaupungissa ei muuten esiintyisi ja muut ihmiset saattavat kokea ne epämiellyttäväksi (Borden 2001: 199). Skeittaus jättää myös jälkiä kaupunkitilaan: skeittilaudoista ja renkaista jää värikkäitä sekä tummia viiruja esimerkiksi seiniin, kivipaaseihin ja penkkeihin. Lisäksi skeittaus kuluttaa ja pyöristää katukalusteiden reunoja (Borden 2001: 208).

Arkkitehtuurin historian professori Ian Bordenin (2001: 211) mukaan skeittaus ei silti pyri huomattavasti muokkaamaan kaupunkiympäristöä. Rullalautailu osoittaa, että kaupunkitilassa voi toimia muutenkin kuin ennalta määrätyllä tavalla. Arkkitehtuuria voi käyttää ja kuluttaa eri aktiviteetein (Borden 2001: 247). Samalla skeittaus kritisoi kulutusyhteiskuntaa soveltamalla ympäristöä aktiivisesti hyödyntäen erilaisia materiaaleja ja muotoja tyytymättä passiivisesti katselemaan esimerkiksi mainoksia. Skeittaus tuo kulutus- ja tuotantoalueiden ympäristöön käyttöarvoja, vaikka niitä ei ensisijaisesti siellä kuuluisi olla. (Borden 2001: 238-239.)

Kaupunkitila on useammin kieltoja kuin kehotuksia, ellei kyse ole kulutuksesta (Borden 2001: 251). Bordenin (2001: 231) mukaan skeittaus kieltäytyy ajattelemasta, että tila on olemassa vain sääntöjen noudattamista varten. Täten se ei ole tuottava tekijä toimintaympäristössään (esimerkiksi tehtaiden, kampuksien, museoiden ja toimistojen alueet). (Borden 2001: 231.)

Vastakulttuuristen piirteidensä (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006: 25) vuoksi skeittaus voidaan perusteettomasti katsoa rikolliseksi toiminnaksi. Rullalautailua rajoittamalla ja kieltämällä pystytään välillisesti vahvistamaan kulutus- ja tuotanto-orientoitunutta tapaa ymmärtää kaupunkia. Kiellot ovat skeittaukselle yksi asia lisää voitettavaksi taistelussa oman tilan puolesta, mikä tuo jälleen yhden lisän skeittauksen anarkistisiin perinteisiin. Se puolestaan helpottaa rullalautailun luokit-

telua vandalistiseksi ja rikolliseksi toiminnaksi, jota on siten helpompi paheksua, rajoittaa ja kieltää. (Borden 2001: 257-258.)

Skeittauksen harjoittama kritiikki vakiintuneita yhteiskunnan arvoja vastaan on aiheuttanut vuosikymmenien aikana useita erilaisia rullalautailun rajoittamiseen tähtääviä toimenpiteitä. 1960-luvulta asti skeittajat kohtasivat vastustusta Yhdysvalloissa lehdistön ja eri järjestöjen kuten Kalifornian sekä Yhdysvaltain lääkäriiliiton ja Kansallisen turvallisuuden komitean toimesta, koska sen katsottiin olevan vaarallinen harrastus ja uhka yhteiskunnalle. Useiden kaupunkien viranomaiset asettivat lopulta lainsäädännöllisiä rajoitteita skeittaukselle. (Cassorla 1988: 17-18.) 1970-luvulla rullalautailijat ympäri Yhdysvaltoja saattoivat saada myös 250-2000 dollarin suuruisia sakkoja skeittaamisesta. (Borden 2001: 248.)

Kuva 2 & 3. Henry Viitanen tekee fs bluntsliden Vaasan torilla (kuva: Mikko Kautto). Nykyään altaan reunaan on lisätty pienet metalliliuskat estämään skeittausta (kuva: Jakke Mäki-Hollanti).

Rullalautailijat liikkuvat kaupungissa eri rytmissä muiden käyttäjien kuten jalankulkijoiden kanssa. Skeittajat viipyvät usein pitkään kaupunkitilassa, joka on muille läpikulkupaikka. Skeittaus saattaa myös hyödyntää tietyssä paikassa aikaa, jolloin muut ihmiset eivät käytä tilaa. (Borden 2001: 196, 198.) 1970-luvulta lähtien rullalautailua on pyritty estämään kaupungin kaduilla vedoten juuri skeittajien ja jalankulkijoiden törmäysten vähentämiseen. Äärimmäisissä tapauksissa kiellon lisäksi katuja on päällystetty esimerkiksi soralla. (Borden 2001: 248.)

Myös välineiden, opetuksen ja itse skeittauksen turvallisuudesta oltiin rullalautailun alkuaikoina huolissaan. Kaavailtiin muun muassa standardeja skeittilaudoille ja -puistoille. Lajin liioitellun vaarallisuuden perusteella useat järjestöt pyrkivät menestyksettä kieltämään skeittauksen kokonaan. Norjassa skeittaus kiellettiin kokonaan vuonna 1979 ja sallittiin uudestaan vasta 1990-luvun alussa. (Borden 2001: 249-250.)

Kuva 4. Noppakiveystä Itä-Pasilassa portaiden ylä- ja alatasolla skeittauksen estämiseksi.

Kuva: Jakke Mäki-Hollanti

Kun skeittauksen täydellinen kieltäminen ei useimmiten onnistunut, seurauksena olivat erilaiset rajoittamistoimenpiteet. Jotkin kaupungit esimerkiksi Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa kielsivät skeittauksen julkisilta paikoilta, puistoista ja kävelykaduilta sakon uhalla. Kielto saattoi koskea myös aikaa, eikä paikkaa, sillä joissain kaupungeissa oli käytössä kielto skeittaukselle yöaikaan. (Borden 2001: 250-253.) Vastaavia lakeja on Yhdysvalloissa voimassa useissa paikoissa edelleen. Joissain paikoissa kielletään jopa temppujen teko. (The Orange County Register 14.4.2014. Skateboarders, cities clash over public spaces.)

Viranomaisten avuksi skeittausta alettiin tarkkailla turvakameroilla, joiden avulla tehostettiin skeittauksen sakottamista ja rullalautailijoiden häätämistä pois valvotuilta alueilta. Joskus myös tavalliset kansalaiset ovat viranomaisten ohella saattaneet takavarikoida skeittilautoja, vaikka lain puitteissa kyseessä on tällöin varkaus. (Borden 2001: 253-254; Chiu 2007: 104.)

1990-luvun taitteesta alkaen kohti 2000-lukua ja nykypäivään asti katukuvassa ympäri maailmaa yhä yleisempiä ovat olleet myös "skatestopperit": erilaiset esteet kuten metalliset tapit ja nystyrät kaiteissa ja kivipaasien reunoissa, mitkä estävät liukumisen. Esteitä saatetaan myös asentaa katutasoon esimerkiksi portaiden yläpäähän, jotta portaita ei voisi hypätä alas. Tällöin ne saattavat olla esimerkiksi noppakiveä. (Kuva 4.) Katutason skeitattava pintamateriaali on myös saatettu vaihtaa esimerkiksi hiekkaan. (Borden 2001: 254.)

Toimenpiteiden yleisyydestä huolimatta skeittauksen rajoittaminen on harvoin ollut järjestelmällistä laajassa mittakavassa. Rajoittaminen on keskittynyt alueellisesti esimerkiksi tietyille kaupunkiaukiolle. Tähän on varmasti vaikuttanut skeittauksen luonne; skeittaus ei ole suora protesti tai hiljaista hyväksyntää, lapsellista tai aikuismaista, julkista tai yksityistä, eikä perinteinen urheilumuoto. Se ei ole rikollista, vaikka jotkut haluavat nähdä sen vandalistisena ja anarkistisena. Rullalautailu on ennen kaikkea toimintana tilallisesti ja ajallisesti hajanaista, mikä tekee siitä vaikeaa hallita ja rajoittaa. (Borden 2001: 255-257, 265.)

3 Skeittauksen rajoittaminen Suomessa

Suomessa skeittauksen ja sen rajoittamisen historia on lyhyempi kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa. Rullalautailu rantautui Suomeen jo 1960- ja 1970 -lukujen aikaan, mutta vasta 1980-luvun lopulla skeittaus saavutti huomattavaa suosiota. Huonot olosuhteet harrastamiselle aiheuttivat hetkellisen kadon harrastajamäärissä 1990-luvun alussa, mutta vuosituhanen vaihteessa skeittaus oli jälleen laajasti suosittua. (Lajiesittely. Suomen Rullalautaliitto ry.)

Samoihin aikoihin skeittausta alettiin rajoittaa kaupunkitilassa. Rajoittamisesta uutisointia ja asian esiintymistä suomalaisissa skeittilehdissä ja -videoissa on 2000-luvun alusta saakka (esim. Kaupunkisuunnittelu. Numero Magazine 2002:10, 36; Monitor. Numero Magazine 2003:11, 30; Captured Skateboard Videomagazine #5, 2002). Tasaisin väliajoin skeittaus on puhuttanut lehtien yleisönosastokirjoituksilla ja mediassa: vuoroin ihastuttaen liikunnallisilla nuorilla ja elävällä kaupunkikulttuurilla tai vihastuttaen melulla, vaaratilanteilla ja kaupunkirakenteiden kulutuksella. (esim. Selkkausnurkka. Numero Magazine 2004:16, 92-93; Helsingin Sanomat 26.1.2015. Amos Andersonin museo erehtyi vuosisadasta. Mielipide; Helsingin Sanomat 3.5.2015. Katulajit huomioon ympäristöarkkitehtuurissa. Mielipide; Helsingin Sanomat 20.5.2015. Helsinki ymmärtää skeittaajaa. Pääkirjoitus.)

Suomessa rullalautailu ei ole silti kohdannut yhtä järjestelmällistä tai laaja-alaista rajoittamista kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa tai Norjassa, joissa rajoittamiseen ja kieltoihin ovat pyrkineet eri järjestöt tai jopa lait. Toisaalta harvoissa suomalaisissa kaupungeissa on ollut niin paljon skeittaajia, että järjestelmällistä rajoittamista olisi ollut järkevää suorittaa. Suomessa rullalautailua ovat rajoittaneet useimmiten kaupunki tai yksityiset tahot.

Helsingissä skeittausta rajoittaa useimmiten Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osasto. Syynä tähän on se, että valtaosa katutiloista, joilla skeittaus Helsingissä tapahtuu, kuuluu rakennusviraston hallinnan alaisuuteen. Virasto toimii kaupunkilaisilta saadun palautteen perusteella ja lakiin

perustuvaa sääntelyä ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta valvoo Helsingin ympäristökeskus. (Karlsson 2015.)

Rullalautailun osalta Helsingin kaupunki saa eniten valituksia melusta, minkä perusteella toimitaan tapauskohtaisesti (Karlsson 2015). Esimerkiksi kohua niin sosiaalisessa kuin tavallisessa mediassa herätti skeittauksen rajoittaminen Baanalla sijaitsevan kuvataiteilija Janne Siltasen Helsinki-veistoksella. Skeittauksen melun vuoksi saatujen asukkaiden valitusten perusteella rakennusvirasto jyräsi asfaltin pois veistoksen ympäriltä syyskuussa 2012. (Helsingin Sanomat 13.9.2012. Baanan skeittikielto jäi lyhyeksi. Kaupunki.)

Tarkkaa tietoa valitusten määrästä ei ole, mutta apulaiskaupunginjohtaja Pekka Saurin mukaan niitä oli runsaasti. Valitukset koskivat etenkin skeittausta yöaikaan. Osa lähistön asukkaista ei silti kokenut rullalautailusta aiheutuvan häiriötä. Myös sosiaalisessa mediassa useat ihmiset olivat pettyneitä kaupungin tapaan käsitellä ongelmaa poistamalla asfaltti. Kuvataiteilija Siltasen mukaan hän teki alusta asti selväksi, että veistos on tarkoitettu myös skeitattavaksi. Apulaiskaupunginjohtaja Sauri selvitti asian lupaamalla asfaltin takaisin veistoksen ympärille. Asfaltti palautettiin ja samalla pystytettiin kyltti, jossa sallitaan skeittaus paikalla kello 8-20. Rakennusvirastolta ei haluttu kommentoida asiaa; oliko asiassa toimittu hyvin, kuka oli vastuussa tai esimerkiksi pitäisikö kansalaisilta saatujen valitusten vuoksi suoritettut toimenpiteet tehdä yksityiskoh- taisempien selvitysten perusteella virheiden välttämiseksi.

(Helsingin Sanomat 12.9.2012. Sauri: Baanan skeittiteoksen ympäriltä jyrästy asfaltti palautetaan. Kulttuuri; Helsingin Sanomat 13.9.2012. Baanan skeit- tikielto jäi lyhyeksi. Kaupunki; Helsingin Sanomat 13.9.2012. Kaupunki asetti kellonajat skeittaukselle Baanan taideteoksella. Kulttuuri; Helsingin Sanomat 3.11.2012. Rauhoittukaa, sanoo Sauri. Kaupunki.)

Toinen huomattavasti varhaisempi esimerkki melun takia suoritetuista toimenpiteistä on Helsingin Töölön Sammon- puisto. 2000-luvun alussa puistoon haluttiin saada ympäristön asukkaiden toiveesta oleskelupaikka alueen lapsille ja nuorille (Karlsson 2015). Paikalle tehtiin katukoripallokenttä, jonka

reunoille sijoitettiin graniittisia, kaarevia kivipaaseja istuskeluun. Rakennusvirastossa tiedostettiin, että vaikka penkkejä ei oltu tehty skeittausta varten, niitä luultavasti skeitataan. Sammonpuistosta tulikin hetkeksi suosittu paikka rullalautailuun (Kaupunkisuunnittelu. Numero Magazine 2002:10, 36). Ympäristön asukkaiden suvaitsevaisuus ei kestänyt skeittausta, vaan meluvalitusten jälkeen rakennusvirasto vaihtoi kivipaaseja ympäröivän asfaltin sepeliin. Tämä olisi riittänyt skeittauksen estämiseksi, mutta rakennusvirasto asensi kivipaaseihin myös skatestopperit. (Monitor. Numero Magazine 2003:11, 30.)

Kuva 5. Anssi Paukkunen tekee fs bluntsliden Töölön Sammonpuistossa ennen kuin kivipaasien ympärille asennettiin sepeli. Kuva: Deeli

Skeittausta joudutaan rajoittamaan joskus myös turvallisuuden vuoksi. Skeittaaminen kadulla muiden kaupunkilaisten keskuudessa voi aiheuttaa vaaratilanteita: saattaa tulla törmäyksiä skeittaajan tai karanneen laudan kanssa. Esimerkiksi Helsingin Elielinaukion Postin edusta oli etenkin 2000-luvun alussa suosittu skeittipaikka, mutta samalla vilkkaasti liikennöity katu. Bussit pysäköivät kadunvarteen, ja ihmiset poistuvat bussista lähes suoraan pyöräkaistalle. Tämän vieressä kulkee jalankulkijoiden kaista, jota reunustavat skeittaajien suosimat graniittiset kivipaasit. Rullalautailijoiden ja muiden kadunkäyttäjien törmäysten välttämiseksi skeittaus pyrittiin estämään asentamalla kivipaasien reunoihin metalliset tapit (Karlsson 2015). Skeittaajat ottivat kuitenkin oikeuden omiin käsiinsä ja sahasivat tapit pois jo samana yönä (City 17.12.2013. Skeittareilta skeittareille: suomalainen rullalautakulttuuri on DIY:ta parhaimmillaan. Kulttuuri). Tämän jälkeen rullalautailu on jatkunut paikalla, eikä suurempia vahinkoja ole tietävästi sattunut.

Kuva 6. Elielinaukion Postin skatestopatut ja sahatut kivipaasit.
Kuva: Jakke Mäki-Hollanti

Helsingissä suhtaudutaan melko ymmärtäväisesti skeittauksen aiheuttamaan kaupunkirakenteiden kulumiseen. Joissakin tapauksissa skeittaus halutaan kuitenkin estää juuri siitä syystä, että kulumista ei tapahtuisi. Esimerkiksi Kampintorilla sijaitsevan Ernst Billgrenin Kohtauspaikat -taideteoksen (Julkiset veistokset. Helsingin taidemuseo) ympäriltä poistettiin tasainen graniittilaatta ja tilalle asennettiin noppakiveys estämään skeittausta. Veistokseen kuuluu istuinosa, jonka päällä on muutama pieni pronssiveistos. Todennäköisesti istuinosan skeittaamisesta johtuen pronssiveistokset olivat irronneet. Esineiden suojelemiseksi Helsingin rakennusvirasto halusi estää teoksen skeittaamisen. Muulta osin rullalautailu saa Kampintorilla jatkoa. (Karlsson 2015.)

Kuva 7. Noppakiveys Ernst Billgrenin Kohtauspaikat-taideteoksen ympärillä estämässä istuintason skeittaamisen. Kuva: Jakke Mäki-Hollanti

Kyseessä ei kuitenkaan aina tarvitse olla taideteos tai siihen verrattava arvokas kohde, jos skeittaus halutaan estää kulumisen vuoksi. Baanan Helsinki-taideteoksen läheisyydessä on paljon puupintaisia istuskelu- ja oleskelutasoja, joiden ympäriltä poistettiin myös asfaltti. Tilalle asennettiin noppakiveys. Puupintojen kulumisen vuoksi penkkien skeittaus haluttiin estää. (Helsingin Sanomat 12.9.2012. Sauri: Baanan skeittiteoksen ympäriltä jyrsitty asfaltti palautetaan. Kulttuuri.)

Suomessa skeittaukseen on lähes aina kuulunut omien laitteiden rakentaminen kaupungista löytyvien harrastuspaikkojen puutteellisuuden vuoksi. Rullalautailijoiden itse rakentamat paikat ovat kuitenkin ongelmallisia, jos rakentaminen tapahtuu kaupungin maalla. Epävirallisten sekä mahdollisesti viallisten laitteiden aiheuttamien vahinkojen sattuessa kaupunki on vastuussa tapahtuneesta. Hallintavastuu pitää sopimuksella siirtää kaupungilta välineiden rakentajalle. (Karlsson 2015.) Asiaa ei auta vaikka rakentajalla olisi hyvä ammattitaito ja asiantuntemus rakentaa skeittilaitteita.

Esimerkiksi Rovaniemellä kaupunki purki talkootyöllä tehdyn suositun skeittiparkin, koska rakennelmille ei ollut lupaa, ja niiden katsottiin olevan vaarallisia. Skeittajailla ei ilmoitettu etukäteen mitään, vaikka parkki oli toiminut yli kymmenen vuotta kaupungin omistamalla maalla. Kaupunki vastasi haluavansa rullalautailijat mukaan tarveselvityksen työryhmään, ja että heidän tarpeensa skeittipaikalle on tunnustettu. Virallista parkkia voi kuitenkin joutua odottamaan päätöksentekoprosessin ja toteuttamisen vuoksi kauan. Siihen asti puretun parkin paikalla sijaitseva aukio on tyhjillään. (Uusi Rovaniemi 6.9.2013. Harrastajien talkootyö hukkaan: kaupunki hävitti skeittipaikan Ounasrinteeltä.)

Byrokratian vuoksi saatetaan purkaa ilman omaa yhdistystä toimivien ja hajanaisesti järjestäytyneiden rullalautailijoiden itse rakentamia paikkoja. Vastaavasti virallista kautta valmistuneita lajiin todella huonosti soveltuvia skeittiparkkeja Suomessa on valmistunut usein, kun skeittajia ei olla otettu mukaan suunnitteluun ja toteutukseen (esim. Ditch or bank?. HangUp 2006:3-4, 16; Keski-Uusimaa 26.6.2012. Skeittipaikasta tuli Kyrölän uusi ongelma. Paikalliset).

Vaikka skeittaus on muuttumassa yleisemmin hyväksytyksi lajiksi, se on silti usein yhteiskunnassa vaikeassa asemassa. Vartijat häätävät, skeittiparkit ovat usein ilkevien kohteena ja rullalautailuun kriittisesti suhtautuvat henkilöt saattavat uhkailla jopa väkivallalla, jos skeittaus tapahtuu heidän mielestään sopimattomalla paikalla (Savon Sanomat 6.5.2008. Kolme Henriä ja kolinakuume. Viihde; Uusi Rovaniemi 6.9.2013. Harrastajien talkootyö hukkaan: kaupunki hävitti skeittipaikan Ounasrinteeltä). Jopa virkavalta saattaa nähdä skeittajat yhtenä epäilyttävimmistä joukoista nuorison keskuudesta (Iltalehti 12.4.2011. Poliitikko kiinnostaa nuoria – jos virkavalta sen sallisi. Kolumni).

Julkisen kaupunkitilan kutistuminen aiheuttaa tilojen tiukentumista. Tiukoissa tiloissa käyttötarkoitus on etukäteen suunniteltu ja vaihtoehtoisia toimintoja ei suvaita. Kutistuminen tarkoittaa, että julkiset kaupunkitilat etenkin keskustassa muuttuvat puolijulkisiksi, jonkun yksityisessä omistuksessa oleviksi tiloiksi kuten sisäpihoiksi. Puolijulkisissa tiloissa kontrollointia usein lisätään esimerkiksi vartioinnilla ja sosiaalinen sallivuus vähenee. (Kuusisto-Arponen & Tani 2009: 52-53 [Franck & Stevens 2007; Mitchell 2003; Valentine 2004; Low 2006; Mitchell & Staeheli 2006].)

Esimerkiksi Kampin kauppakeskuksen piha-alueella kiellettiin sekä skeittaus että rullaluistelu kieltoaukuilla, joissa ilmoitettiin kyseessä olevan yksityisaluetta. Julkisten ja puolijulkisten kaupunkitilojen vaihtelu pirstoo kaupunkiympäristön alueisiin, joissa yhdessä paikassa sallittu toiminta ei ehkä viereisellä aukiolla ole luovallista. (Kuusisto-Arponen & Tani 2009: 54.)

Skeittaukseen suhtautumisessa suunta on silti myönteinen. On ymmärretty, että skeittaus voi olla kaupunkikulttuurin elävöittäjä ja lisätä kaupunkitilan suosiota muidenkin käyttäjien keskuudessa. Halutaan luoda väljiä tiloja, joissa vaihtoehtoisia kaupunkitilan käyttötarkoituksia suvaitaan, jopa suositaan. Tilojen väljentäminen elävöittää ympäristöä ja mahdollistaa paremmin erilaisten ihmisten kohtaamisia. (Kuusisto-Arponen & Tani 2009: 53 [Franck & Stevens 2007; Ameal & Tani 2007].) Esimerkiksi Kiasman

Kuva 8, 9 & 10. Skatestoppereita Eiranrannassa (8 & 9) ja Ruoholahdessa (10).
Kuvat: Jakke Mäki-Hollanti

ja Musiikkitalon pihalle rullalautailijat toivotetaan tervetulleiksi (Yle Uutiset 19.9.2011. Skeittauksesta tuli salonkikelpoista. Kotimaa; Tani, Sirpa (2012) Hengailu kaupunkisuunnittelun haasteena. Haaste 2012:2). Jyväskylässä Sepänaukio kunnostettiin 'kaupunkiskeittitilaksi', jossa olemassa oleva aukio muutettiin paremmin skeittaukseen soveltuvaksi. Ympäristö säilyi kaupunkitilana eikä muuntunut tarpeettomasti tavalliseksi skeittiparkiksi. (Keski-suomalainen 8.5.2008. Sepänaukiolla kovia pintoja skeittareille. Uutiset.)

Oikeasta suunnasta kertoo myös se, että rullalautailu pyritään nykyään ottamaan jonkin verran huomioon jo kaupunkitilojen suunnitteluvaiheessa. Esimerkiksi Lasipalatsin aukiolle tulevan Amos Andersonin taidemuseon pihan suunnittelussa halutaan tutkia mahdollisuutta sallia skeittaaminen (Helsingin Sanomat 27.1.2015. Amos Anderson, kutsu skeittaajat palaveriin. Kulttuuri). On hyväksytty, että kaupunkiympäristössä syntynyt skeittaus tuskin katoaa luontaisesta elinympäristöstään. On myös ymmärretty ettei sen tarvitse.

3.1 Esimerkkikohteet

3.1.1 Brahenkenttä, Wammapark

Helsingin Alppiharjussa Brahen urheilukentän pohjoispäädyssä sijaitseva, skeittajien keskuudessa Wammaparkiksi kutsuttu pieni asfalttiauukio on tärkeä paikka helsinkiläisille rullalautailijoille. Wammapark on puistomainen aukea, noin 600 neliömetrin kokoinen osa Brahen leikkipuistoa. Alun perin se on tarkoitettu puistotätitoiminnan tilaksi (Yleisten töiden lautakunta 14.01.2014 § 10). Nykyään sitä käytetään muun muassa lasten pyöräilyn opetteluun (Karlsson 2015).

Rullalautailijoiden suosiossa Wammapark on ollut 1980-luvun lopulta asti (Helsingin Sanomien Nyt-liite 18.4.2014. Suvilahhti, Trumpetti, Wammapark... Esittelyssä kaikki Helsingin skeittiparkit). 1990-luvun lopulla puistoon rakennettiin vanerinen skeittipuisto (Generation Fame - WammaPark). Skeittiparkin merkitys oli suuri alueen rullalautailijoille, etenkin koska 2000-luvun taitteessa Helsingin keskustan tuntumassa ei ollut monia virallisia skeittipuistoja (Helsingin skeittiohjelma 2015-2019. Helsingin kaupungin rakennusvirasto). Helsingin kaupunki kuitenkin purki skeittiparkin vuoden 2003 alussa ympäristön asukkaiden valitettua melusta. (Rest in peace Wamma park. Numero Magazine 2003:11, 34).

Vanerisen skeittipuiston purkamisen jälkeen Wammapark eli hiljaiseloa muutaman vuoden ajan. Paikalla skeitattiin, vaikka kentällä ei aina rullalautailuun tarkoitettuja rakennelmia ollutkaan (Wammapark. HangUp 2008:2, 20). Puistossa alettiin myös järjestää vuodesta 2005 alkaen kerran kesässä Wamma Race -skeittipahtumaa (Kiitos Wamma Race 2011-2012. HangUp 2012:4, 18).

Muutaman hiljaisen vuoden jälkeen skeittajat päättivät aktivoitua omatoimisesti Wammassa 2008 alkukesästä. Koleh-dilla kerätyin varoin rakennettiin Wammaparkkiin talkootyöllä muutamia rakennelmia skeittaukseen betonista ja graniittilautoista. Materiaalivalinnoilla haluttiin vaikuttaa rakennelmien kestävyYTEEN ja vähentää skeittauksesta aiheutuvaa ääntä. Vaikka

skeittipuistolla ei ollut virallista asemaa, kaupunki antoi sille hiljaisen siunauksensa, kunhan käyttäjät huolehtisivat puistosta asiallisesti. (Helsingin Sanomat 3.10.2009. Kaupunki hajotti nuorten rakentaman skeittipuiston. Kaupunki.)

Betonilaitteet kuitenkin purettiin syyskuussa 2009 hieman yli vuoden olemassaolon jälkeen Helsingin kaupungin toimesta. Silloisen Helsingin kaupungin puistovastaava Kimmo Heiskasen mukaan rakennusviraston katu- ja puisto-osaston ei ollut tarkoitus purkaa skeittipaikkaa, vaan purkamispäätöksen takana oli "jonkinlainen tietokatkos". (Helsingin Sanomat 3.10.2009. Kaupunki hajotti nuorten rakentaman skeittipuiston. Kaupunki.)

*Kuva 11. Ate tekee bs lipsliden Wammassa talkoovoimin valettuun betonikaareen.
Kuva: Takkinen*

Kuva 12. Betonikaaren paikka purkamisen jälkeen. Kuva: Sami Välikangas

Purkamisesta vastasi Helsingin kaupungin rakentamispalvelu, jonka tehtävät olivat aiemmin kuuluneet rakennusvirastolle. Rakentamispalvelun pohjoisen alueyksikön päällikkö Helena Värri perusteli purkutuomiota skeittiparkin aiheuttamista häiriöistä tehdyillä valituksilla ja liian lähellä sijaitsevilla asutuksella. (Helsingin Sanomat 3.10.2009. Kaupunki hajotti nuorten rakentaman skeittipuiston. Kaupunki.) Helsingin kaupungilla on käytössä ohjesääntö 100 metrin etäisyydestä asutuksen ja parkkien välillä meluhaittojen vähentämiseksi (Karlsson 2015). Kaikki virallisetkaan skeittipuistot eivät tosin nykyisellään täytä 100 metrin ohjesääntöä. Esimerkiksi Lauttasaaren Hevosenkäpuisto sijaitsee noin 60 metrin päässä asutuksesta.

Betonirakenteiden purkamisen jälkeen Helsingin rullalautailijat ry toteutti kyselyn Brahen leikkikentän lähialueen asukkaille. Kyselylomake jaettiin kaikkiaan 330 lähiasukkaalle heidän asuntoihinsa. Vastauksia tuli 88 kappaletta, joista 10 oli negatiivisia ja loput positiivisia. Negatiivisista palautteista noin puolet koski skeittaamista kello 22 jälkeen. (Wammapark-kysely. Helsingin Rullalautailijat Ry 2009.) Parkkiin on myöhemmin pystytetty kyltti, jossa pyydetään lopettamaan skeittaus kello 21:n jälkeen. Lisäksi kehoitetaan keräämään omat roskat ja toivotaan muutenkin hyvää käyttäytymistä. (Wamma Park Facebook-ryhmä.)

Saman talon asukkailla saattoi olla hyvin erilaisia kokemuksia melun häiritsevyydestä. Netissä saaduista vastauksista 5% oli negatiivisia ja kirjeitse saaduista puolestaan 33%; tästä voi tulkita, että suurempi osa negatiivisista vastauksista tuli iäkkäämmiltä ihmisiltä, jotka eivät käytä Internetiä. (Wammapark RIP?. HangUp 2009:4, 18; Wammapark-kysely. Helsingin Rullalautailijat Ry 2009.)

Kaupungin mielestä kyselyn otanta oli silti liian pieni, eikä se ollut riittävä peruste parkin rakentamiseen. Mielipidekyselyn lisäksi oli tärkeää tehdä meluselvitys, jonka tulokset olivat ristiriitaiset kyselyyn nähden: parkin ja asutuksen välille täytyisi rakentaa useita metrejä korkea absorboiva meluaita. (Karlsson 2015.)

Helsingin kaupunki ja rullalautailijat saavuttivat kompromissin ja skeittajat saivat alueen itse toteutettavalle parkille Helsingin Suvilahdesta (Karlsson 2015). Suvilahden skeittiparkki on Helsingin tilakeskukselta määräaikaaisella sopimuksella vuokrattu Suomen Rullalautaliiton hallinnoima alue. Tulevaisuudessa alueelle tullaan rakentamaan paljon muun muassa asuinrakennuksia, mikä vaikuttaa skeittipuiston kohtaloon. (Paukkunen 2015.) Asemakaavassa Kalasatamaan tullaan esittämään skeittipaikkaa (Helsingin kaupungin rakennusvirasto 2015: 64).

Helsingin rullalautailijoiden toteuttaman kyselyn jälkeen Helsingin kaupunginvaltuuston 2. varavaltuutettu Vesa Korkkula teki vuonna 2014 Brahen leikkikentän skeittiparkin vakinaistamisesta aloitteen kaupunginvaltuustolle. Yleisten töiden lauta-

*Kuva 13. Wammapark kesällä 2015. Skeittaaajien itse rakentamia välineitä.
Kuva: Jakke Mäki-Hollanti*

kunta, ympäristölautakunta ja liikuntalautakunta päättivät puoltaa aloitetta muutamin ehdoin ja heidän lausuntonsa etenivät Helsingin kaupunginhallitukseen. (Yleisten töiden lautakunta 14.01.2014 § 10.; Kaupunginhallitus 10.02.2014 § 150.) Päätöksentekoprosessin jälkeen Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisemaan Helsingin skeittiohjelmaan (2015: 64) on kirjattu Brahen skeittipaikan toteutus vuosien 2015-2019 aikana. Wammapark on saamassa vakinaistetun aseman.

Skeittaukseen on yritetty rajoittaa Wammassa lähinnä, jotta ympäristön asukkaiden ei tarvitsisi kärsiä kohtuuttomista meluhaitoista. Asiassa ei ole onnistuttu mainittavasti, sillä rullalautailu on jatkunut kentällä lähes 30 vuotta. Pyrkimykset rajoittamiseen ovat osoittaneet Helsingin Rullalautailijat Ry:n kyselyn kautta sen pienestä otannasta huolimatta jotain yleisluontoista ihmisten suhtautumisesta skeittaukseen: merkittävä osa ihmisistä ei häiriintynyt rullalautailusta tai sen äänistä. Monet pitivät skeittauksen sallimista tärkeänä harrastajien kannalta tai kokivat sen lisäävän viihtyisyyttä ja turvallisuutta paikalla. Negatiivisia mielipiteitä ilmaistaan kysymättäkin. Positiivisia kommentteja tulee kysyä erikseen tai ne ilmaantuvat vasta, kun jotain hyvää on jo menetetty.

3.1.2 Itä-Pasilan Veturitori, Rauhanaukio

Itä-Pasilassa sijaitsevan Rauhanaseman aukio on ollut Helsingin rullalautailijoille tärkeä paikka 1980-luvun lopulta asti (Pasila RIP. Numero Magazine 2000:4, 18). Skeittaukseen hyvin soveltuvan kaupunkitilan ansiosta paikalla on järjestetty myös skeittauksen SM-kisoja (City 17.12.2013. Skeittareilta skeittareille: suomalainen rullalautakulttuuri on DIY:ta parhaimmillaan. Kulttuuri). Vuonna 2000 paikalla olevien skeitattavien graniittisten istuintasojen päälle asennettiin kuitenkin kukkaruukut noin 1,5 metrin välein ja skeittaus loppui (Pasila RIP. Numero Magazine 2000:4, 18).

Aukio istuinten edustalla kuuluu Helsingin kaupungille. Istuintasot ja sen taustalla olevan virastotalon omistaa Senaatti-kiinteistöt, joka hallinnoi Suomen valtion kiinteistöjä. Virastoataloa jo silloin vuokranneet Liikennevirasto ja Verohallintovirasto tilasivat kukkaruukut. Ruukkuja edeltävänä aikana oli ollut käynnissä kehitysprojekti, jonka tarkoituksena oli alueen viihtyisyyden lisääminen. Asiaa koskevissa kokouksissa virastotalon työntekijät olivat erityisesti maininneet skeittauksen viihtyisyyttä vähentävänä tekijänä, vaikka asiaa ei mieluusti myönnetty. (Pasila RIP. Numero Magazine 2000:4, 18.)

Kuva 14. Ruukut Pasilan Rauhanaseman aukiolla. Kuva: Jakke Mäki-Hollanti

Alkukeväästä 2002 muutama skeittaaaja päätti katsoa, kuinka ruukut oli asennettu. He huomasivat, että ruukut oli mahdollista siirtää pois irrottamalla ruuvien, jolla kukka-astia oli kiinnitetty. Ruukut siirrettiin pois istuintasojen päältä ja Rauhanaukiolla pystyi skeittaamaan yhtä hyvin kuin ennen ruukkuja. Parin viikon kuluttua ruukut kuitenkin kiinnitettiin takaisin paikoilleen ruuveilla ja laastilla, jotta ruukkuja ei pystyisi enää siirtämään yhtä helposti. (Tapaus Pasila. Numero Magazine 2002:9, 22.)

Senaatti-kiinteistöjen kiinteistöpäällikkö Jaana Kuljun henkilökohtaisen arvion mukaan on mahdollista, että ruukut olisi asennettu, jotta istuintasojen graniitti ei kuluisi skeittauksesta. Hän toteaa silti, että kukat on istutettu yleisen viihteyssyyden parantamiseksi. (Kulju 2015.) Ruukkujen taka-alalla on lisäksi suuret istutusaltaat, joissa kasvaa havukasveja.

Ruukkujen toisen asennuksen jälkeen istuintasoja ei ole voinut skeitata. Paikalla on silti vielä skeittaukseen soveltuvia kaupunkirakenteita (Photography. Numero Magazine 2006:22, 52-53). Rullalautailu ei ole loppunut ja paikan merkityksellisyydestä skeittaajille kertoo se, että 15 vuotta ruukkujen asentamisen jälkeen Rauhanaukiolla järjestettiin Plaza del paz -skeittitapahtuma (kuva 15). Tapahtuma hyödynsi kaupunkitilaa mutta ruukkujen vuoksi paikalle täytyi tuoda erillisiä Street Unit -välineitä skeittausta varten (Street Unit -malliston Internet-sivu). Ilman virallista lupaa mielenilmauksena järjestetty tapahtuma sai paljon positiivista palautetta skeittaajilta ja lajista kiinnostuneilta ihmisiltä, mutta myös valituksia melusta lähiseudun asukkailta (Delgado 2015).

Veturitorin kukkaruukut huomioitiin taannoin myös Helsingin Sanomien artikkelissa. Jutussa pohdittiin onko Helsingin kaupungilla pyrkimys esteelliseen ympäristöön, koska eri paikoissa on rakenteita ja esteitä, jotka vaikeuttavat istuskelua, makoilua, kiipeilyä sekä skeittausta. (Helsingin Sanomat 17.4.2015. Puistonpenkissä rautatanko ja kaiteissa tappeja – onko viihtyminen kielletty Helsingissä? Kaupunki.)

Tanskalaisen arkkitehti Jan Gehlin (1980: 13) mukaan laadukkaat ympäristöt mahdollistavat monipuolisen vapaavalintaisen tekemisen ja oleskelun, joka lisää sosiaalisen toiminnan mahdollisuuksia. Ihmiset hakeutuvat muiden ihmisten läheisyyteen, mikä lisää myös turvallisuutta oleskelun välittömässä ympäristössä (Gehl 1980: 25, 173 [Jacobs 1961]).

Helsingin kaupungin rakennusviraston Pasilan aluesuunnitelman 2013–2022 (2012: 79) asukaspalautteessa toivottiin Veturitorille enemmän penkkejä. Aluesuunnitelmassa (2012: 49) aukoiden ja torien kehittäminen on lisäksi nostettu merkittäväksi kehitystarpeeksi. Skeittauksen salliminen voisi elävöittää Veturitorin kaupunkitilaa ja poistaa ongelmaksi osoittautuneen asiattoman ja häiriötä aiheuttavan oleskelun alueelta (Helsingin kaupungin rakennusvirasto 2012: 51) aktiivisella toiminnallaan, joka voisi houkutella paikalle myös muita ihmisiä.

*Kuva 15. Plaza del paz -tapahtuma
Rauhanaukiolla elokuussa 2015.
Kuva: Jakke Mäki-Hollanti*

4 Johtopäätökset

Yhteiskunnassa uusia ja marginaalisia ilmiöitä usein vierok-
sutaan, jos niitä ei ymmärretä. Vakiintumattoman asemansa vuoksi
voidaan ajatella, että ne ovat väliaikaisia tai niitä ei tarvitse
hyväksyä tai sietää. Ne voivat joutua perustelemaan olemassa-
oloaan, vaikka monien mielestä ilmiö olisi kaupunkitilaan sopiva.

Kaupungin pitää pyrkiä toimimaan kaupunkilaisten hyväksi,
joten sen toiminnan tulisi heijastella asukkaidensa arvoja.
Ongelmana on, että arvomaailma muodostuu hajanaisista lähteistä;
palaute kumpuaa lähes aina herkemmin tyytymättömyydestä kuin
tyytyväisyydestä.

Rullalautailu ei ole juuri pyrkinyt perustelemaan olemas-
saoloaan, vaan se on omaksunut asenteen käyttää kaupunki-
tilaa omaehtoisesti vastustuksesta ja rajoituksista huolimatta.
Skeittaus pystyy mukautumaan fyysisesti muuttuvaan kaupunkiin,
joten sen kokema vastustus ei ole kadottanut lajia kaupunkiti-
lasta.

Pienenä ilmiönä syntynyt ja pitkään pysynyt rullalautailu on
kasvanut ulos marginaalilajin raameista ja se on yhteiskunnalli-
sesti yhä näkyvämpi ilmiö. Skeittausta halutaan ymmärtää ja sen
vaikutusta elävään kaupunkikulttuuriin arvostetaan enemmän kuin
ennen.

Skeittaajien ja päättävien tahojen välille tulee syntyä
keskusteluyhteys - nyt kun nuori ja kapinallinen laji on kasvanut
järjestötoiminnaksi, johon voi tarvittaessa olla yhteydessä.
Avoimella kanssakäymisellä voidaan välttää jälkeinpäin lisätyt
skeittausta rajoittavat kaupunkirakenteet sekä negatiivisesti
sävyttynyt julkinen keskustelu rajoittamisen perusteista ja
tarpeesta.

Kanssakäymisen tulee tavoitella rullalautailun ottamista
huomioon jo kaupunkitilojen suunnitteluvaiheessa. Keskustelun
yhteydessä on tavoiteltavaa kartoittaa, mihin kaupunkitiloihin
skeittaus soveltuu ja on sopivaa ennen ympäristön rakentamista.
Meluhaittojen vähenemiseen vaikuttavia suunnitteluratkaisuja

tulee jatkossa tutkia ja hyödyntää, niin että asukkaat häiriintyvät mahdollisimman vähän skeittauksen äänistä. Myös muiden kaupunkitilaa hyödyntävien lajien tarpeet pitää huomioida. Yhteisten kaupunkitilojen on tärkeää pysyä julkisina. Puolijulkisten ja julkisten tilojen vaihtelun ei pidä rikkoa kaupunkikennettä väljiin ja tiukkoihin tiloihin.

Rajoittamista jälkeinpäin on vältettävä, sillä se saattaa aiheuttaa konflikteja skeittaukseen myönteisesti suhtautuvien ihmisten ja virkamiesten välillä. Erimielisyydet voivat lisätä vastakkainasettelua yhteiskunnassa yli keskustelun aihealueen. Jos skeittaus ei ole toivottua, sen rajoittaminen pitäisi toteuttaa suunnitteluratkaisulla, jotka eivät vaikuta alueen esteettisyyteen, kuten jälkeinpäin lisätyt skatestopperit. Kaupunkitilassa ei tule näkyä tavoite torjua mitään tiettyä ihmisryhmää pois.

Hyvä kaupunkisuunnittelu ja maisema-arkkitehtuuri mahdollistavat skeittauksen kaupunkitilassa sujuvasti muiden toimijoiden kanssa. Ne hyödyntävät rullalautailun tuomia myönteisiä mahdollisuuksia. Vilkkaissa kaupunkitiloissa skeittaus rikastuttaa kaupunkikulttuuria. Käyttämättömiä kaupunkitiloja, joissa muut eivät viihdy, skeittaus pystyy elävöittämään. Käytön myötä tilasta tulee turvallinen ja sosiaalisesti virikkeellinen. Siitä muodostuu kiinnostava myös muille ihmisille.

Kuva 16. Fabio Pires tekee Eiranrannassa switch varialflipin noppakiveyksen yli ennen kuin marmoripaasien päälle asennettiin skatestopperit (kuva 8).

Kuva: Setälä

Lähteet

Painetut lähteet

- Borden, Ian 2001/2003: Skateboarding, Space and the City s. 31-265. Berg, Oxford.
- Cassorla, Albert 1988/1990: The Ultimate Skateboard Book/Rullalautailu s. 13-18. Kääntänyt Sami Wilenius & Jyrki Korpelainen. Karisto Oy, Hämeenlinna.
- Chiu, Chihsin 2007: Streets versus Parks: Skateboarding as a Spatial Practice in New York City. EDRA 38 - 2007: Building Sustainable Communities 2007, s. 101-107.
- City 17.12.2013: Skeittareilta skeittareille: suomalainen rullalautakulttuuri on DIY:ta parhaimmillaan. Kulttuuri.
- Gehl, Jan 1980/1987: Life Between Buildings s. 13-173. Van Nostrand Reinhold, New York.
- HangUp Magazine 3-4/2006: Ditch of bank? s. 16.
- HangUp Magazine 2/2008: Wammapark. s. 20.
- HangUp Magazine 4/2009: Wammapark RIP? s. 18.
- HangUp Magazine 4/2012: Kiitos Wamma Race 2011-2012. s. 18.
- Harinen, P., Itkonen, H. & Rautapuro, J. 2006: Asfalttiprinssit – tutkimus skeittareista s. 16-25. Tammer-Paino Oy, Tampere.
- Helsingin kaupungin rakennusvirasto 2012: Pasilan aluesuunnitelma 2013-2022 s. 49-79. Kopio Niini Oy, Helsinki.
- Helsingin kaupungin rakennusvirasto 2015: Helsingin skeittiohjelma 2015-2019. Kopio Niini Oy, Helsinki.
- Helsingin Sanomat 3.10.2009: Kaupunki hajotti nuorten rakentaman skeittipuiston. Kaupunki.
- Helsingin Sanomat 12.9.2012: Sauri: Baanan skeittiteoksen ympäriltä jyrситty asfaltti palautetaan. Kulttuuri.
- Helsingin Sanomat 13.9.2012: Baanan skeittikielto jäi lyhyeksi. Kaupunki.
- Helsingin Sanomat 13.9.2012: Kaupunki asetti kellonajat skeittaukselle Baanan taideteoksella. Kulttuuri.
- Helsingin Sanomat 3.11.2012: Rauhoittukaa, sanoo Sauri. Kaupunki.
- Helsingin Sanomat 26.1.2015: Amos Andersonin museo erehtyi vuosisadasta. Mielipide.
- Helsingin Sanomat 27.1.2015: Amos Anderson, kutsu skeittajat palaveriin. Kulttuuri.
- Helsingin Sanomat 17.4.2015: Puistonpenkissä rautatanko ja kaiteissa tappeja – onko viihtyminen kielletty Helsingissä? Kaupunki.
- Helsingin Sanomat 3.5.2015: Katulajit huomioon ympäristöarkkitehtuurissa. Mielipide.

Helsingin Sanomat 20.5.2015: Helsinki ymmärtää skeittajaa.
Pääkirjoitus.

Helsingin Sanomien Nyt-liite 18.4.2014. Suvilahti, Trumpetti,
Wammapark... Esittelyssä kaikki Helsingin skeittiparkit.

Iltalehti 12.4.2011: Poliitikko kiinnostaa nuoria – jos
virkavalta sen sallisi. Kolumni.

Keski-Uusimaa 26.6.2012: Skeittipaikasta tuli Kyrölän uusi
ongelma. Paikalliset.

Keskisuomalainen 8.5.2008: Sepänaukiolla kovia pintoja
skeittareille. Uutiset.

Kuusisto-Arponen, Anna-Kaisa & Tani, Sirpa 2009: Hengailun
maantiede. Alue ja ympäristö 2009:1, s. 51-58.

Numero Magazine #4 2000: Pasila RIP. s. 18.

Numero Magazine #9 2002: Tapaus Pasila. s. 22.

Numero Magazine #10 2002: Kaupunkisuunnittelu. s. 36.

Numero Magazine #11 2003: Monitor. s. 30.

Numero Magazine #11 2003: Rest in peace Wamma park. s. 34.

Numero Magazine #16 2004: Selkkausnurkka. s. 92-93.

Numero Magazine #22 2006: Photography. s. 52-53.

Savon Sanomat 6.5.2008: Kolme Henriä ja kolinakuume. Viihde.

Tani, Sirpa 2012: Hengailu kaupunkisuunnittelun haasteena.
Haaste 2012:2.

Uusi Rovaniemi 6.9.2013: Harrastajien talkootyö hukkaan:
kaupunki hävitti skeittipaikan Ounasrinteeltä.

Suulliset lähteet

Delgado, Jeremias 2015: Haastattelu Facebookin välityksellä
Plaza del paz -tapahtumajärjestäjän kanssa 6.-25.8.2015.

Karlsson, Eva-Lisa 2015: Haastattelu Helsingin kaupungin
projektinjohtajan ja vuoden 2014 skeittityöryhmän
puheenjohtajan kanssa 20.3.2015.

Kulju, Jaana 2015: Sähköpostihaastattelu Senaatti-kiinteistöjen
kiinteistöpäällikön kanssa 27.3.2015.

Paukkunen, Anssi 2015: Sähköpostihaastattelu Suomen
Rullalautaliitto Ry:n toiminnanjohtajan kanssa 24.2.2015.

Internet-lähteet

Generation Fame - WammaPark. <<https://vimeo.com/5766609>>.
25.8.2015.

Julkiset veistokset. Helsingin taidemuseo.
<<http://taidemuseo.hel.fi/suomi/veisto/veistossivu.html?id=135sortby=artist>>. 25.8.2015.

Kaupunginhallitus 10.02.2014 § 150.

http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginvaltuust Suomi/Paatostiedote/2014/Kanslia_2014-02-26_Kvsto_4 Pt/91230770-3505-4455-98A5-0A0226B693E9/Ryj_-Valtuutettu Vesa_Korkkulan_aloite_Brahenkent.html>. 29.8.2005.

Lajiesittely. Suomen Rullalautaliitto ry.

<http://rullalauta.fi/info/lajiesittely/>>. 25.8.2015.

Street Unit -mallisto. <http://www.streetunit.fi/>>. 29.8.2015

The Orange County Register 14.4.2014. Skateboarders, cities clash over public spaces.

<http://www.ocregister.com/articles/skateboarders-609587-s ateboarding-year.html>>. 25.8.2015.

Wammapark-kysely. Helsingin Rullalautailijat Ry 2009.

http://www.hel.fi/static/public/hela/Nuorisolautakunta/ Suomi/Paatostiedote/2013/Nk_2013-04-18_Nlk_4_Pk/49842BC9-2D82-40F9-9B2C-1AC256B360F3/Liite.pdf>. 29.8.2015.

Wamma Park Facebook-ryhmä.

<https://www.facebook.com/WammaPark?fref=ts>>. 29.8.2015.

Yleisten töiden lautakunta 14.01.2014 § 10.

http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginvaltuusto/ Suomi/Paatostiedote/2014/Kanslia_2014-02-26_Kvsto_4 Pt/91230770-3505-4455-98A5-0A0226B693E9/Ryj_-Valtuutettu Vesa_Korkkulan_aloite_Brahenkent.html>. 29.8.2005.

Yle Uutiset 19.9.2011: Skeittauksesta tuli salonkikelpoista.

Kotimaa. http://yle.fi/uutiset/skeittauksesta_tuli_salon kikelpoista/2871083>. 25.8.2015.

Videolähteet

Captured Skateboard Videomagazine #5, 2002. 44:20-44:26.

Kuvalähteet

Deeli 2002: Kaupunkisuunnittelu. Numero Magazine #10 s. 36-37.

Holland, Hugh 1976: Kenter Canyon Elementary, Los Angeles, August 1976. Locals Only – California Skateboarding 1975-1978 s. 16.

Kautto, Mikko 2005: Photography. Numero Magazine #21 s. 56.

Setälä 2009: Photography. HangUp Magazine 4/2009 s. 51.

Takkinen 2008: Wammapark. HangUp Magazine 2/2008 s. 20.

Välikangas, Sami 2009: Wammapark RIP? HangUp Magazine 4/2009 s. 18.

Muut kuvat 2015: Jakke Mäki-Hollanti.